

Geen consensus of lokaal draagvlak

De kennisgevingsnota stelt herhaaldelijk dat een bijkomende zandontginning te Kaulille lokaal gedragen zou zijn. Ook is sprake van een "consensusnota", met het gemeentebestuur van Bocholt als betrokken partner.

Dit is in flagrante tegenstrijd met de waarheid: tot en met de lopende procedure van publieke inspraak over het plan-MER, is de bevolking van Kaulille (en bij uitbreiding deze van Bocholt en Hamont) op geen enkele manier betrokken bij of geïnformeerd over de voorgestelde plannen, die boven de hoofden van alle betrokkenen tot stand zijn gekomen.

Ook lokale inspraak- en adviesorganen (GECORO, gemeentelijke MiNa-raad, landbouwwaad, Cultuurraad) zijn voorafgaand aan het openbaar onderzoek over de kennisgevingsnota op geen enkel moment en op geen enkele manier geïnformeerd over of betrokken bij voorliggende ontginningsplannen.

Sinds 2003 is in Bocholt niet meer in de volle openbaarheid gediscussieerd over nog meer zandwinning in Kaulille. Begin 2003 lag immers het BPA "Zandwinning in de Hove", met als doel een verdubbeling van de bestaande zandgroeve Winters in het deelgebied "Achterste Hostie", zwaar onder vuur in de gemeentelijke commissie ruimtelijke ordening. De toenmalige rood-oranje meerderheid heeft alle politiek getrouwe leden moeten optrommelen voor de beslissende vergadering, om alsnog met een voorwaardelijk gunstig advies naar de gemeenteraad te kunnen trekken. Met als toegift aan de tegenstanders dat de gemeentelijke zandbelasting eindelijk, na jaren zonder indexatie, zou worden verhoogd. Op 14 augustus 2003 publiceerde het Belgisch Staatsblad de mededeling dat bij besluit van 10 juli 2003 van de Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Ruimtelijke Ordening Wetenschappen en Technologische Innovatie het bijzonder plan van aanleg «Zandwinning in de Hove» van de gemeente Bocholt was goedgekeurd.

Alleen: wat voor de buitenwacht een succes leek, bleek intern een flinke tegenvaller voor dit in Hamont gevestigde bedrijf. Want de toegestane uitbreiding richting Souheideweg was, kort gezegd, de moeite van het ontginnen niet waard. Waarop de gigantisch diepe badkuip, voorzien van de nabestemming "natuur", inclusief prikkeldraad, verbodsborden en ontginningsmaterieel aan de tand des tijds werd overgelaten. En dat de verhoogde gemeentelijke zandbelasting grotendeels zonder voorwerp is gebleven.

Maar, niet getreurd: de redding uit Brussel was nakend. De ontginningssector, gravend naar klei, leem, bouw- en vulzand, had vanwege het beleid de belofte gekregen dat een nog op te maken Algemeen Oppervlakedelfstoffenplan voor Vlaanderen een einde zou maken aan al hun problemen. In uitvoering hiervan zou iedere delfstoffendelver vervolgens zichzelf kunnen bedienen middels "Bijzondere Oppervlakedelfstoffenplannen", op maat van de eigen sector en het eigen bedrijf.

Toen in de loop van 2007 ook de grindboeren zich begonnen te roeren – het Grinddecreet met daarin een einde aan de Limburgse grindwinning kwam namelijk in zicht – leek het oosten van Limburg zich te moeten voorbereiden op een toekomst als kraterlandschap. Zoals toegelicht in het tijdschrift van Natuurpunt Limburg waren toen al de PRB-terreinen in Kaulille, en de Donderslagheide op de grens van Meeuwen met Opglabbeek, in beeld als grootschalige zandontginningsgebieden.

Voor de PRB was het relatief snel na het faillissement in 1990 al duidelijk geworden dat behoud van de gewestplanbestemming "zware industrie" geen optie was. De landelijke ligging in een buitengebiedgemeente, de zeer slechte ontsluiting via de weg, en het

ontbreken van een spoorontsluiting bleken hiervoor te zware handicaps. De ligging naast het Kanaal Bocholt-Herentals geldt dan weer als troef, maar deze waterweg is – wat de NV Scheepvaart ook moge beweren – het voorbije decennium vooral een recreatieve route geworden, zowel op het water als op het zeer druk befietste jaagpad aan de zijde van de PRB-terreinen. Deze visie is ook overgenomen in het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan Limburg.

Voor de nieuwe eigenaar, NV Kaulindus, was het dus zoeken naar maximaal rendement op de gedane investering. De wildste geruchten deden de ronde, zoals een invulling als golfterrein, eventueel gecombineerd met andere vormen van (verblijfs)recreatie. Maar relatief snel schakelden eigenaar en gemeente over op het bestaande tweesporenbeleid: de noordrand zoveel als mogelijk laten opnemen in de bestaande KMO-zone Kettingbrugweg, en van de rest éénmalig geld maken in de vorm van zand – en liefst zoveel mogelijk.

In de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van eind 2012 was het de toenmalige socialistische meerderheidspartner die de ontginning van de PRB-terreinen in de campagne betrok als argument om de zelf mee gegraven financiële putten van Bocholt te delgen.

En dan blijft het stil. Ten minste, in de Dorpsstraat en de Fabrieksstraat van Bocholt. Want in Brussel hebben de zandbaronnen een nieuwe strategie weten te verkopen: geen grote plannen meer vol vervelende kaartjes met zoekgebieden die alleen maar slapende honden wakker maken. Nee, ondernemers met goede plannen (lees: gronden die door de betrokken gemeentebesturen zo waardeloos worden bevonden dat ze alleen maar nuttig kunnen gemaakt worden door ze, in ruil voor eenmalige zilverlingen, tot de volgende IJstijd te herleiden tot diep water) kunnen zelf met onderbouwde voorstellen komen. En kijk: vlak voor de Moeder aller Verkiezingen van 25 mei 2014 komt de uittredende Vlaamse regering op 4 april 2014 met "startbeslissingen tot de opmaak van Gewestelijke Ruimtelijke Uitvoeringsplannen voor het aanduiden van een gebied met bestemming "ontginning" in functie van de bevoorravingsverzekering van zand op middellange termijn". Eén startbeslissing krijgt enige weerklank in de pers, namelijk de plannen om op de grens van de nieuwe fusiegemeenten Opglabbeek en Meeuwen de duinengordel eens flink onder handen te nemen (Donderslagheide Oost in Meeuwen-Gruitrode & Grote Heide Noord & West in Opglabbeek).

Rond de andere startbeslissing van de Vlaamse regering (in vaktermen: nota VR 2014 0404 DOC.0468-1) over de Achterste Hostie, Grootte Heide en RaekerHeide te Bocholt, blijft het vooral stil. Tot 22 maart 2016, bijna twee jaar na de regeringsbeslissing.